

Búskaparligur stoytur eftir óvanliga gott ár

Heystfrágreiðingin hjá Búskaparráðnum setur árið í ár upp ímóti 2019, sum var óvanliga gott

ÁRNI GREGERSEN

Tað var spenningur um búskaparfrágreiðingina hjá Búskaparráðnum í heyst.

2020 er árið, har heimurin er raktur av ókendu koronafarsóttini, sum upprunaliga er ein heilsukreppa, men sum eisini er vorðin ein búskaparkreppa í nógvum londum,

Hóast afturgongd í føroyska búskapinum, so kallar ráðið ikki koronafarsóttina fyri eina búskaparkreppu, men sigur, at korona var ein stoytur fyri føroyska búskapin sum heild – ikki ein kreppa higartil.

2020 verður sett í mun til 2019, sum var eitt óvanliga gott ár við sera stórum vøkstri. Búskaparráðið hevur endurmett tøluni fyri 2019 eftir at alt fleiri hagtøl eru vorðin tøk.

Nú visir tað seg, at vøksturin í fjør var heili 11,4 prosent. Nógvtann størsti vøksturin seinastu árin.

Broyingin frá í fjør til í ár er tí eisini ógvuslig. Frá einum vøkstri í fjør uppá 11,4 prosent til eina minking í búskapinum í ár til eina afturgongd uppá 6,9 prosent.

Tað positiva í heystfrágreiðingini hjá Búskaparráðnum er, at afturgongdin í búskapinum helst bert verður í ár. Longu næsta ár væntar ráðið, at búskapurin aftur veksur og at vit fáa ein vøgstur í BTÚ uppá 5,5 prosent.

Stoyturin

Sjálvt um koronasóttin í búskap-

arligum høpi verður nevnd ein stoytur og ikki ein kreppa, so fer tað at siggjast væl aftur á figgjarlógnum bæði fyri í ár og næsta ár.

Í ár fáa vit eftir metingunum eitt hall uppá 583 milljónir krónur og 570 milljónir næsta ár,

Hetta eru ómetaliga nógvir pengar, men ráðið heldur ikki, at hetta er ræðandi. Tey mæla landsstýrinum frá at seta tiltøk í verk fyri at minka hallið. Ráðið heldur, at tað ikki fer at gagna samlaða búskapinum, verður farið undir stórar sparingar fyri at minka hallið komandi ár.

Landsstýrismaðurin við figgjarmálum, Jørgen Niclasen úr Fólkaflakkinum, hevur alment róð fram undir, at neyðugt er at brúka minni pening til raksturin komandi ár.

Nú sigur hann, at tað ikki er fyrst og fremst sparingar hann hugsar um, men heldur at tálma vøkstrinum.

- Vit vita, at gera vit onki, so vaksa rakstrarútreiðslurnar. So kann ein kalla tað sparing, sum eg vil, men í veruleikanum er talan um at tálma útreiðslunum, segði hann við Útvarpið.

Raktar vinnur

Sum nevnt var 2019 eitt óvanligt ár við methøgum búskaparvøkstri. Hetta hendi fyrst og fremst, tí virðið á útfluttum laks og uppsjóvarfiski vaks við heilum 19 prosentum í mun til 2018.

Sama gongdin sæst í øðrum geirum, og ferðin á føroyska búskapinum var sum heild nógv.

Koronafarsóttin gav føroyska búskapinum ein stoyt, sum breyt góðu gongdina av.

Serliga er føroyska ferðavinnan hart rakt av tiltøkunum, ið vórðu sett í verk til tess at forða fyri smittuspjaðingini.

Roknað verður við lægri fiskavøruútflutningi saman við prísfalli á bæði alilaksi, makreli og øllum botnfiskasløgum í 2020.

Eftirspurningurin frá útlandskum matstovum eftir føroyskum laks er lækkaður, og uppsjóvar- og botnfiskur verður í stóran mun lagdur inn á goymslur vegna avmarkaða marknaðaratgongd.

Búskaparráðið væntar, at útflutningurin av fiskavørum fer at vaksa aftur longu næsta ár.

Árið 2020 verður sostatt eitt fyribils fyrbrigdi, ið hevur eitt stórt fall í BTÚ, sum síðani verður avloyst av eini skjótari tillaging.

Skjóta tillagingin sæst longu aftur í batnaða løntakaratalinum, sum hevur eitt eyðkent V-mynstur við stórum falli í apríl 2020 og ein brattan uppgangandi vøgstur fram til juli 2020.

Privata nýtslan tykist heldur ikki at vera stórvegis merkt av, at samfelagið hevur verið fyribils afturlatið.

Húsarhald, sum ikki hava ferðast uttanlands í summar, hava partvíst nýtt sparingina í Føroyum, og partvíst sett inn á bók í peningastovnunum.

Samanumtikið heldur Búskaparráðið, at hóast stoytin so er stóðan ikki hættislig upp á nakran máta í búskapinum júst nú.

ein menniskjaligan kostnað, men heldur gjalda tað, sum skal til fyri at forða fyri, at tey veiku verða smittað.

Heri á Rógvi sigur, at tað er umráðandi, at vit fáa ein vanligan gerandisdag við ymiskum tiltøkum, heldur enn óvissuna. Tað snýr seg um at gera óvissuna so lítt sum møguligt.

- Tað gerst ikki við at lukka, lata upp aftur og so lukka aftur. Tá ræður heldur um, at gerandisdagurin er meira javnur, heldur enn at hann sveiggjar, sigur formaðurin í Búskaparráðnum.

Tilfeingisgjöld

Í Heystfrágreiðingini viðger Búskaparráðið annað enn koronasmittuna og tær avleiðingar, hon hevur fyri búskapin.

Ráðið hevur eisini hugt eftir haldførinum í búskapinum fram eftir. Tað er langt frá fyrstu ferð, at Búskaparráðið hevur gjørt tað, men tað verður so aftur gjørt í ár.

Haldfærið í búskapinum skal tryggja vælferðina í føroyska búskapinum, og fyri at gera tað, so heldur ráðið ikki, at tað er nóg mikið at tálma útreiðslunum.

Tað skulu eisini hægri inntøkur til.

Heri á Rógvi sigur, at loyvini í fiskivinnuni og í alivinnuni eru rættindi, sum eru latin út, og hesi loyvir hava eitt virði.

Búskaparráðið mælir tí til, at tað verður tikið meira inn í landskassan frá ali- og fiskivinnuni. Hann sigur, at uppboðssølan eftir øllum at døma ikki er ein møguleiki, men tað ber til at taka gjöld inn upp á aðrar mátar.

Hetta so samfelagið fær ágóðan av tí, sum er latið til ávís at brúka.

- Eg vænti, at tað eru fleiri, sum eisini fara at taka undir við, at hetta má gerast, sigur formaðurin.

Ferðavinnan

Ferðavinnan fyllir ikki so nógv í samlaðu bruttotjóðar úrtøkuni – áleið 2,5 prosent.

Hon fekk eina góða byrjan fyrst í árinum, men bleiv nógv harðast rakt, tá ið korona breyt út í mars.

- Sjálvt um ferðavinnan ikki koppar BTÚ, so hevur hon ómetaliga stóran týdning. Hon hevur nógv fólk til arbeiðis og hevur nógvar avleiddar vinnur. Hon hevur eitt positivt íkast til føroyska búskapin og kann fáa nógv størri týdning um nøkur fá ár, sigur formaðurin.

Eitt mál, sum Búskaparráðið altíð vendir aftur til, er spurningurin um figgjarpolitikkin og gongdina har.

Har hevur ráðið ofta sagt, at tað er ikki skilagott at reka viðgangandi figgjarpolitikki í sambandi við konjunkturarnar.

- Ja, hetta er eitt lag av okkara Greatest Hits. Vit hava ríkiligt av iløgum í gongd hjá tí almenna og hjá feløgum, sum tað almenna hevur ræði á.

Fyri tryggja okkara vælferð, so er tað ein spurningur um at økja produktiviteten í landinum.

-Tað kann gerast uppá nógvar mátar – eitt dømi er iløgan í talgyldu Føroyum, men spurningin um produktivitet vendir ráðið aftur til í komandi frágreiðingum, sigur Heri á Rógvi.

Heri á Rógvi situr sum formaður árið út, tá ið nýtt Búskaparráð skal veljast. Hann tók við í summar, tá ið táverandi formaðurin, Djóni Højgaard, fór í starv í figgjarmálaráðnum.

Í løglistanum á ólavssøku stendur, at landsstýrið ætlar at endurskoða reglurnar rundan um Búskaparráðið.

Ferðavinnan er harðast rakt av koronafarsóttini